

Τόπος [P 629—642].

“ὦ πόποι, ἦδη μὲν γε καὶ δεῦ μάλα νήπιός ἐστιν  
 γνοίη ὅτι Τρώεσσι πατὴρ Ζεὺς αὐτὸς ἀρήγει·  
 τῶν μὲν γὰρ πάντων βέλε’ ἄπτεται ὅστις ἀφ(ε)λίη·  
 5 ἦμεν κακὸς ἠδ’ ἀγαθός·  
 ἡμῖν δ’ αὖτως πάντεσσι | ἐτώσια πίπτει ἕραζε.  
 ἀλλ’ ἄγετ’, αὐτοὶ περ φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην,  
 ἡμὲν ὅπως τὸν νεκρὸν ἐρύσομεν ἠδὲ καὶ αὐτοὶ  
 χάρμα φίλοις ἐταίροισι γενώμεθα ἠδὲ καὶ  
 10 “Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους  
 σχήσεσθ’,  
 εἶη δ’ ὅστις ἀπαγγεῖλαι τάχιστα  
 Πηλείδῃ, ἐπεὶ οὐ μιν δίομαι οὐδὲ πυθέσθαι  
 λυγρῆς ἀγγελίης, ὅτι οἱ φίλος ὦλεθ’ ἐταίρος.”  
 15 ‘Αμιλλώμενος τῷ ἐδάφει παρὰ πόδα εἶπε σεμνῷ χρῶ-  
 μενος τῷ ῥυθμῷ· ‘περιφανῆς γέγονε καὶ τοῖς ἀνοήτοις τῶν  
 ἀνθρώπων ἢ τῶν ‘Ελλήνων φθορά, καὶ τοῦ Διὸς τὴν ῥοπήν  
 οὐκ ἠγνόησαν οἱ τὸν λογισμὸν ἀσθενέστατοι. πρακτικώτεροι  
 καθ’ Ἑλλήνων εἰσὶν βάρβαροι βάλλοντες, ἀργότερα δὲ κατὰ  
 20 τῶν ἐχθρῶν τὰ ‘Ελλήνων ἀκόντια’ καὶ ἐξῆς ὡς οἶόν τε ἐξερ-  
 γαζόμενος τὴν τοῦ ἐδάφους διάνοιαν λέγει· ὅρος γὰρ καὶ  
 περιγραφὴ ἢ τοῦ λέγοντος δύναμις, καὶ δεῖ καθ’ ἕκαστον  
 μετασχηματισμὸν ἀπαρτίζειν τὴν τοῦ ἐδάφους διάνοιαν,  
 δι’ ὅσων κῶλων καὶ κομμάτων ἐθέλομεν. — ἄλλως γορ-  
 25 γότερον· ‘τί μάτην ταραττόμενοι κάμνομεν; οὐχ Ἐκτορος  
 ἀλλὰ Διὸς καθ’ Ἑλλήνων τὸ τρόπαιον, οἶδα τοῦτο καλῶς. ἀπὸ  
 τῶν κρειττόνων πλεονεκτούμενος βάλλει πολέμιος καὶ πληγὴν  
 καιρίαν Ἑλλην ὀδύρεται. ἀμύνομαι δεύτερος καὶ κατὰ γῆς  
 φέρεται τὰ βαλλόμενα’. — ἄλλως ἀκμαίως ἀκολουθῶν τῷ  
 30 νοήματι· ἀκμὴ δὲ ἐστὶ θεατρικὴ τῶν νοημάτων καὶ σύντομος

8 τὸν fehlt P 9 ἐτάροισι P || εκτ P 12 ἀπαγγεῖλει P  
 15 εἶπεν LP, am Rd εἶπε, P || am Rd σεμνῶς P 17 φoρά LP, in P  
 nachträglich θ über der Zeile 19 οἱ βάρβαροι P 28 γῆν P  
 30 θεατρικῶν νοη., καὶ fehlt, P σύντρομος L, in P ist das ρ wohl  
 nachträglich über der Zeile angebracht und dann wieder gestrichen;  
 σύντονος? Brinkmann vgl. 509, 23

Zu 29 f. Anon. III 115, 1 Sp. (περὶ ἀκμαίου σχήματος): ἄλλο  
 παράδειγμα Σωπάτρου ἐν ταῖς Μεταποιήσεσιν· ‘ἐκτετραγψῆδται τῶν  
 Ἑλλήνων διὰ τὴν τοῦ Διὸς ἐπικουρίαν ἢ τύχη καὶ τὰ δρώμενα τῆς  
 ῥοπῆς παρέχει τὴν αἴσθησιν. νεκρὸς κείμενος Πάτροκλος, πολέμιοι τὴν  
 δεξιὰν πρακτικώτεροι, πᾶσα πάντων Ἑλλήνων ἀσθενεστέρα βολή. μαθέτω  
 τοῖνον Ἀχιλλεὺς πρῶτον κείμενον Πάτροκλον, ἀσπασώμεθα μετὰ τὴν

ἀπαγγελία· Τρώων νῦν ὁ καιρός, τούτων ἐν τοῖς πολέμοις ἡ  
τύχη· κεκρατήκασι τῆς εὐδαιμονίας οἱ βάρβαροι τὸν Δία σύμ-  
μαχον ἔχοντες, ὅθεν ἐνεργῆ μὲν ἐκείνοις, ἀργὰ δὲ τοῖς Ἑλ-  
λησι τὰ τοξεύματα. — ἄλλως κατ' ἐπανάληψιν· ἐπανάληψιν  
5 δὲ λέγει τὸ ἐπαναλαμβάνειν τὴν αὐτὴν λέξιν ἢ τὸν αὐτὸν  
νοῦν· κεκρατήμεθα τῇ τοῦ Διὸς ῥοπῇ, κεκρατήμεθα. οὐδεὶς  
τῶν Ἑλλήνων αὐτόχειρ τῶν ἀντιπάλων εὐρίσκεται, τῶν δὲ  
Τρώων ἕκαστος τῇ τοῦ κρείττονος ἀριστεύει ῥοπῇ. — ἄλλως  
10 ἀναστρέψας τὴν τάξιν τοῦ νοήματος | ἀπὸ τοῦ τέλους  
ἀρξάμενος σὺν ἀκμῇ· ἴδω, Ζεῦ, τὴν καιρίαν σφαττόμενος. τί  
με τῆς θέας τῶν κινδύνων δι' ἀχλύος σεσύληκας; ἕασον  
Ἀχιλλεῖ γνωσθῆναι Πατρόκλου τὴν τελευτήν. — ἄλλως  
κατ' εἰρωνείαν· νῦν ἔδειξε Ζεὺς τῶν εἰς ἡμᾶς εὐεργετη-  
μάτων τὸ μέγεθος, νῦν αἰσίως τῶν Ἑλλήνων πεφροντικένας  
15 τοῖς ἔργοις ἐγνώρισε· χαρίζεται Τρωσὶν ἀντὶ τοῦ γένους  
τὴν εὐκλειαν. — ἄλλως καθ' ὑπερβολήν· καθ' Ἑλλήνων  
Ζεὺς Τρώας ἐπήγειρε· τί καὶ τὸν ἀέρα πολεμεῖν ἡμῖν δι'  
ἀχλύος ἠνάγκασεν; — ἄλλως εὐκτικῶς· Ζεὺς, ὦ θεοί,  
τῆς καθ' ἡμῶν ἀπαλλαγείῃ ῥοπῆς, μεταστήσειεν ἐπὶ τὰ σώ-  
20 ματα τῶν ἀντιπάλων τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀκόντια. — ἄλλως  
παθητικῶς· οἴμοι τῶν κακῶν, φεῦ τῆς συμφορᾶς· πολλὴν  
ὁ Ζεὺς καθ' ἡμῶν τῶν δεινῶν ἀμετρίαν ἐξεύρηκε, τραγω-  
δίας ἐπλήρωσαν τὴν σκηνὴν τῶν Ἑλλήνων οἱ βάρβαροι.  
— ἄλλως κομματικῶς· Ζεὺς γέγονε τῆς εὐκλείας Τρωσὶ  
25 χορηγός, ἐκείθεν ἔχω τῆς ἀποτυχίας τὰ σπέρματα· κἂν  
τρωθῶ κἂν ὑπομείνω πληγὴν, οἶδα πόθεν ἔχω τὰ τραύματα.  
— εἶτα ἀσυνδέτως· ἀποτυγχάνουσιν Ἑλληνες, τὰ δό-  
ρατα τηνάλλως ἐξακοντίζουσιν. — εἶτα ὠρισμένως· ὠρισ-  
μένον δέ ἐστι τὸ μηδὲν ἔχον ἀμφίβολον· οὐκ ἀνθρωπίνης φύ-  
30 σεως, ἔργον Διὸς τὸ ἐκνίκημα. — εἶτα συγκριτικῶς· οὐκ

3 ἐνεργεῖ LP 11 θέας zweimal P 13 Ζεὺς P Ζεῦ L

μάχην τοὺς Ἑλληνας, ἂν πολεμίας χειρὸς τὸν νεκρὸν ἀναστήσωμεν καὶ  
δυνηθῶμεν ὑπὸ τῆς ἀχλύος ἰδεῖν τὸν Ἀχιλλεῖ συντευξόμενον'.

Zu 30 f. Anon. III 119, 30 Sp. (περὶ συγκριτικοῦ σχήματος; die  
von Spengels Text abweichenden Lesungen beruhen auf den Weiss-  
schwarzphotographien von Pa = Paris. gr. 1983): . . . ἡμεῖς ἐκ τοῦ  
Σωπάτρου παρελήφαμεν· τοῦ Διὸς βοηθοῦντος τοῖς Τρωσὶ καὶ ἦττον  
μνηστευομένου τοῖς Ἑλλησιν, οὐκ οἶδα τῶν ὑπαρχόντων κακῶν τυγχάνειν  
τι (τί Pa) χαλεπώτερον. δεινὸν ἀποτυγχάνειν βάλλοντας Ἑλληνας, ἀλλὰ  
τὸ τραυματίας γενέσθαι χαλεπώτερον. λυπηρὸν ὑπ' ἀριστεύς τιτρώσκεισθαι,  
ἀλλ' ἔτι δεινότερον τὸ καὶ τοὺς ἀσθενεῖς καθ' ἡμῶν ἐντροφᾶν. ἀνιαρὸν  
ἐπαίρεσθαι τῇ νικῇ τὸν βάρβαρον, καὶ τί δ' ἂν ἡμῖν γένοιτο δυστυχέστε-

οἶδα τῶν ὑπαρχόντων κακῶν χαλεπώτερον. δεινὸν ἀποτυ-  
 χάνειν βάλλοντας Ἑλληνας, ἀλλὰ τὸ τραυματίας γίνεσθαι  
 χαλεπώτερον.' — εἶτα ἀγωνιστικῶς· ἀγωνιστικὸν δέ ἐστι  
 τὸ πρὸς συγκατάθεσιν βίαιον· ἔπει Ζεὺς τάναντία τῷ γένει  
 5 τῶν Ἑλλήνων φρονεῖ, τοῖς βαρβάροις μνηστεύων πανταχόθεν  
 τὴν εὐκλειαν, Πάτροκλον καταστήσωμεν ἕξω βελῶν, τὸν κίν-  
 10 δυνον ὑπεκκλίνωμεν, δηλώσωμεν Ἀχιλλεῖ'. — εἴτ' ἐπιδεικτι-  
 κῶς· ἔφηρτο τῶν ἀντιπάλων ἡ τύχη, καθήρηντο δὲ τῶν  
 Ἑλλήνων τὰ πράγματα· καὶ τοῖς ἔργοις ὁ πόλεμος οὐδὲν  
 15 εἶχεν ἀντίρροπον οὐδ' ἐν τῷ βόλῳ ὑπάρχει τὸ δίκαιον.' —  
 εἶτα διηγηματικῶς· ἀλλὰ γὰρ ἐκεκόσμητο Τρῶες τοῖς κα-  
 τορθώμασι (συμ)πολεμοῦντος Διός, καὶ πρὸς τὰς βολὰς εὐρίσ-  
 κονται δραστικώτεροι βάρβαροι· δεύτεροι δὲ τῶν Ἑλλήνων οἱ  
 κράτιστοι, τὴν δὲ ἀπορίαν τῶν ὑπαρχόντων κακῶν λογισμῶ  
 20 θεραπεύοντες τῆς μάχης ἐξάγειν νεκρὸν ἐζήτουν τὸν Πάτρο-  
 κλον.' — εἴτ' ἀοριστως· ἔνν καὶ τῶν ἀμαθῶν τις ἐθαύμασε  
 τοῦ Διὸς τὴν ψῆφον ἐπισκεψάμενος'. — εἶτα κατὰ σύλ-  
 ληψιν· πολὺ μοι κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν ἐνοχλεῖ Ζεὺς· κεί-  
 25 μενος Πάτροκλος, δειλιῶντες περὶ τῆς φάλαγγος Ἑλληνες,  
 ἀγνοῶν ἔτι τὰ καθ' ἡμᾶς Ἀχιλλεύς, ἀχλὺς μετὰ τοῦ κινδύνου  
 συμπίπτουσα.' — εἶτα αὐξητικώτερον· πεφιλοτίμηται  
 Ζεὺς τῇ τῶν βαρβάρων ῥοπῇ, καὶ τὴν προστασίαν δεῖξας  
 πᾶσιν ἀνθρώποις εὐφώρατον οὐχ ἴσταται μέχρι τῆς νίκης  
 τὴν προαίρεσιν ἐνδεικνύμενος, ἀλλὰ πέμπει μὲν ἐφ' Ἑλλη-  
 25 νικοῦ σώματος σίδηρον, καὶ τραυματία τοσοῦτοι ὄσαι γε-  
 γόνασι καὶ βολαί'. — εἶτα κατ' ἀντίθετον· δυσκαταμάχητοι  
 βάρβαροι οὕτως, τὸ γὰρ ἔργον Διός· πάσχουσι Τρῶες παρ'  
 Ἑλλήνων οὐδέν, ὁ Ζεὺς αὐτῶν ἀφήρηται τὸ παθεῖν, οὐκοῦν

3 hinter χαλεπώτερον in P ein Zeichen, das auf den unteren Rand verweist. Dort trägt Laskaris die Worte λυπηρὸν bis ἐντροφᾶν = Sp. III 120, 4—5 nach; doch hat er nicht diese Fassung benutzt, da er danu mehr geben würde, sondern die Epitome dieses Traktats, bei Walz III 706, 21—23 10 ἐκ τῶν βελῶν P 12 (συμ)π. Rabe 19 παρὰ P 27 ὄντως? Brinkm.

ρον τοῦ κρηπίδα τοῖς ἐχθροῖς εἶναι τῶν τροπαίων τὸν κρείττονα; ἀναλαμβάνειν τὸν Πάτροκλον τῶν συμβάντων ἡμῖν αἰρετώτερον. προτιμότερον τοῦ μάτην πονεῖν τὸ ἐν καιρῷ σώσαι τὸ στράτευμα.'

Zu 26 f. Anon. III 112, 24 Sp. (περὶ ἀντιθέτου σχήματος): ἄλλο παράδειγμα Σωπάτρου· εἰ μὲν οὖν ὄνησις ἀγωνιζομένοις ἀκολουθεῖ, καλὸν ἀπολαύειν τῆς τύχης· εἰ δὲ Τρωσὶν ἔστι τὸ νικᾶν ἐκ Διός, ἡμῖν δὲ πληροῦν ἀκοντίων τὴν γῆν μόνον, ἀναχωρῆσαι συμφέρον νεκρὸν λαβοῦσι τὸν Πάτροκλον'.

τὴν σπουδὴν ἐπὶ τὸν νεκρὸν μεταστήσωμεν'. — εἶτα κατὰ θαυμασμόν· 'Ζεὺς τὸ παράδοξον ἐπ' ἀμφοτέρων τὰ νῦν ἔστησε τῶν γενῶν· βάρβαροι γὰρ βάλλοντες Ἑλλήνων γέγονασιν εὐστοχώτεροι'. — εἶτ' ἀποφαντικῶς· | 'Ζεὺς εὐδαιμονία τῶν Τρώων, Ζεὺς τῶν ἀντιπάλων τὸ τρόπαιον.' — εἶτα προτρεπτικῶς· 'παραχωρήσωμεν, Ἕλληνες, τῷ Διί, ἀναχωρήσωμεν πρὸς τὰς ναῦς, ἐναργὴ γὰρ φέρω τῆς παρὰ τοῦ Διὸς ἐπηρείας συνθήματα.' — εἶτα κατὰ ἀπαγόρευσιν· 'τί μάτην κάμνομεν; τί πονοῦμεν ἀπέραντα; μέχρι τῶν ἀνοήτων ἢ τῶν ἡμετέρων κακῶν διαβέβηκεν αἴσθησις'. — εἶτα κατ' ἐπιτίμησιν· 'τί δικαίαν, ὦ Ζεῦ, τὰ νῦν οὐκ ἐποίησω τῶν Ἑλλήνων τὴν κρίσιν; τί πρὸς τὴν τύχην τῶν βαρβάρων τυγχάνεις φιλότιμος;' — εἶτα ἐξ ἀορίστου προσλήψεως· τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν ἔξωθεν ἄδηλον προσλάβωμεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἢ καιρὸν καὶ ἀρμόσωμεν τῷ ὠρισμένῳ· 'ἐπὶ πολλῶν μὲν πολλάκις, Ἕλληνες, μεμαθήκαμεν τὴν εἰς τοὺς Τρώας κηδεμονίαν Διός, οὐχ ἥκιστα δὲ πρὸς τὸ παρόν.' — εἶτα κατὰ διαπόρησιν· 'τί τὸ συμβεβηκὸς ἄρα τοῖς Ἕλλησι; πόθεν οὕτως τὴν τύχην σύμπαντες ἠλαττώθημεν;' — εἶτ' ἀγωνιστικῶς· 'καὶ μὴν εἰ φέρεται κατὰ τῆς γῆς παρ' ἡμῶν τὰ βέλη πεμπόμενα, καθ' ἐκάστην δὲ Τρῶες Ἑλληνικὴ φιλοτιμοῦνται σφαγῇ, τί τὴν ἄλλως ταιλαιπωροῦμεν Διὸς οὕτως ὀρίσαντος;' — εἶτα συγγραφικῶς ἄνετον καὶ μὴ σύντονον λόγον κατὰ τὸν Ξενοφώντος χαρακτήρα ὡς ἐν λαλιᾷ εἶδει· 'ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς συνέρρει πρὸς ἀλλήλους ὁ πόλεμος, ἐκατέρωθεν ἦν τὸ θαῦμα Διός· Τρῶες μὲν γὰρ ἐπ' ἀδείας εἶχον καθ' Ἑλλήνων τὰ τραύματα, θατέροις δὲ τὸ δοκεῖν βάλλειν ἐλείπετο, | καὶ Ζεὺς ταλαντεύων ἐκατέροις τὰ δρώμενα.' — εἶτα κατὰ μερισμόν· μερισμὸς δὲ λέγεται, ὅταν ὑφ' ἓν μὴ συγγραφή τις ὄλον τὸν νοῦν, ἀλλὰ κατὰ μέρος ἓν νόημα ἀπαγγείλῃ, οἷον· 'ποῦ στήσω τὸν νοῦν; πρὸς ποῖον ἀπίδω τῶν συμβαινόντων; τῇ νίκῃ νεανιεύεται βάρβαρος, ἐκπομπεύει καθ' ἡμῶν τῇ σφαγῇ.' — εἶτα πυσματικῶς· 'καὶ μὴν εἴ τίς ἐστι τῶν ἄγων σοφῶν, εἴποι μοι παρελθῶν, πόθεν οὕτως ἐδυστύχησαν Ἕλληνες'. — εἶτα κατ' ἐρώτησιν· 'οὐ Ζεὺς ἡμῖν τῶν κακῶν αἴτιος; οὐχ οὗτος διέστρεψε τοῦ πόλεμου τὴν φύσιν;' — εἶτα κατ' ἐπιτίμησιν· 'τί τοσοῦτον, ὦ

12 τὴν ἑλλ. τὴν P 13 προλήψεως L, in P σ nachgetragen  
 17 τοῦ διός P 18 ἄρα fehlt P 20 κατὰ τῆς γῆς P καταγωγῆς L  
 27 κατα ἑλλήνων P Rand, κατ' ἀλλήλων LP 28 ταλαντεύειν P 30 ζῆτει  
 ἕτερον εἶδος μερισμοῦ P Rand 34 εἴποι P εἶπη L 36 οὕτως P

Ζεῦ, γένοι τῷ τῶν Ἑλλήνων ἔμπαροινεῖς; — εἶτα κατ' ἐν-  
 δοιασμόν· ἄρα μὴ Τρωσὶν ἐκ Διὸς καθ' Ἑλλήνων συμπεφόρηται δράματα·  
 ἄρα μὴ Τρωσὶν ἐκ Διὸς καθ' Ἑλλήνων τὸ σύνθημα; — εἶτα  
 καθ' ὑπόθεσιν· φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, εἰ μηδένα βαλεῖν τῶν  
 5 ἀντιπάλων συνέβη τοῖς Ἑλλησιν, οὐκ ἂν ἔφασαν καὶ οἱ  
 τῶν ἀνδρῶν εὐθεστάτοι Διὸς τυγχάνειν τὰ δράματα; τί δέ,  
 τῶν ἀριστευόντων εἰ συνέβη τινὰ γενέσθαι νεκρόν, ἄρ' οὐκ  
 ἐπὶ τοὺς σφετέρους τοῦτον ἐξήγομεν; — εἶτ' ἐξ ἐνδόξου  
 κρίσεως· ἐγνώρισαν σύμπαντες ἄνθρωποι, τίνα Ζεὺς κατὰ  
 10 τῶν Ἑλλήνων βεβούλευται· τὸ πλῆθος οὐκ ἔλαθεν ἢ ῥοπή· —  
 εἶτα ἐξ ἐπικρίσεως· καὶ μὴν βαρβάρους συμμαχοῦντος Διὸς  
 εἰκότως ἔχουσι Τρῶες τὴν εὐκλειαν· — εἶτα κατὰ ἀποσιώ-  
 πησιν· σιωπῶ τὰ τῶν Ἑλλήνων κακά· — εἶτ' ἐν ὑπο-  
 σχέσει· βούλεσθε εἶπω τὰ τῶν Ἑλλήνων κακά; — εἶτα προ-  
 15 τρεπτικῶς· ἐπιδειξάτω νῦν τῶν στρατευομένων τὸ πρόθυμον  
 ἕκαστος· μὴ βραδὺς ἔστω περὶ τὸν Πατρόκλου νεκρόν· —  
 — εἶτα κατ' ἀναίρεσιν· ἀφείλετο Ζεὺς τῶν Ἑλλήνων τὸ  
 τῶν πολεμίων τυχεῖν, οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἓνα τῶν στρατευο-  
 μένων ἀκέραιον· — εἶτα μελετηρῶς· τῷ Διὶ τῆς τραγῳδίας  
 20 τὴν σκηρὴν ἀνεθήκαμεν, ἐκεῖθ' ἐν μου κατὰ γῆς τὸ βέλος ἐκ-  
 φέρεται καὶ τὸ τραῦμα Τρωσὶν οὐ λογίζομαι· — εἶτ' ἀξιω-  
 ματικῶς· τοιοῦτον δέ ἐστιν, ὅταν μὴ ταπεινῶς χρῆση τῷ  
 λόγῳ, οἷον· τῷ μὲν γὰρ πεπονθέναι παρὰ τὴν ἀξίαν ἀνή-  
 κеста συμβαίνει καθ' ὑπερβολὴν ἀγανακτεῖν· — εἶτα κατ' ἐπι-  
 25 πλοκὴν· δυστυχεῖ τὸ τῶν Ἑλλήνων παραταττόμενον στρά-  
 τευμα, ἀλλ' ἂν πληρῶση Πατρόκλῳ τὰ δέοντα, παραμυθίαν  
 ἔξει τῆς τύχης· — εἶτα ὡς ἐν ἠθοποιίᾳ· εἰ λανθάνων τις  
 τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐπισταίῃ πράγμασιν, ἐκείνους ἂν εἰκότως εἶποι  
 τοὺς λόγους· φεῦ τοῦ παραδόξου πράγματος· ἄρα πολέμου  
 30 θεσμόν ἠγνόησαν Ἑλληνες; — εἶτα δεικτικῶς· ὁ δὲ κατὰ  
 πόλεμον οὗτος στρατιώτης μαχόμενος, ὁ τραυματίας τῷ  
 σώματι, μάτην δὲ τὸ δόρυ κατὰ τῶν πολεμίων ἀφείς, ἀγαπᾷ  
 τῆς μάχης ἐξελέσθαι τὸν Πάτροκλον· — εἶτα καταφορικῶς·  
 καταφορά δέ ἐστι καταδρομὴ προσώπου ἢ πράγματος· οὐ-  
 35 τως δ' ἄμετρον ὁ Ζεὺς κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐξέχεε τὴν ἀσέλ-  
 γειαν, ὡς κόπτεσθαι μὲν ἄνω καὶ κάτω τὸ γένος ποιεῖν· —  
 εἶτ' ἐκ διαφορᾶς τῆς πρὸς ἕτερον· τίς οὕτως πολέμου  
 τοιαύτην εἴληφεν ἔκβασιν; τίμη τοιαύτην ἐπικουρίαν ἀπένειμεν  
 οἷαν Τρωσὶν; πότε τόδε; ποίαν; — εἶτα καθ' ὑποστροφὴν

8 ἐξήγον (ἄν)? Brinkm. 13 εἶτ' ἐν bis 14 κακά fehlt P 15 ἐπι-  
 δεῖξάσθω P 24 συμβαίη εἰ L, εἰ fehlt P, verb. Brinkm.

1 v πρὸς ἑαυτόν· | ‘ἀλλὰ σιγήσω τοιαύτην πολέμου ῥοπήν’. —  
 εἶτα θεατρικῶς ὑποβολῇ προσώπου χρησάμενος· ‘εἵκει τις  
 τραυματίας ἀπὸ τῆς μάχης λελυπημένος, τραγυδῶν τὰς ἐκεῖ  
 συμφοράς, Ἐλληνα τῆς πληγῆς αἰεὶ στρατιώτην ἐχόμενον,  
 5 τῶν συμφορῶν ἐπεμβαίνοντα βάρβαρον, καὶ δι’ ὑπερβολὴν  
 τῆς ῥοπῆς τῆς Διὸς συμμαχίας καὶ τὸν ἀνόητον αἰσθανό-  
 μενον.’ — κατ’ ἀπαρίθμησιν· ‘πρῶτον ὁ πολέμιος οὐ δεξιὸς  
 ὑπῆρχεν, εἶτα τότε, μετὰ ταῦτα τότε’. — συμβουλευτικῶς·  
 ‘παραίνῳ δὲ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες’. — εἶτα προοιμιακῶς· ‘σφόδρα  
 10 τὴν Διός, ὦ ἄνδρες, ὑπὲρ τῶν Τρώων προαίρεσιν ἐκπλαγεῖς  
 καὶ θαυμάσας ἄγαν τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν ἀντιπάλους ἀνή-  
 κεστον οὐδὲν ἐργαζόμενον, ἡμᾶς δὲ χαλεπῶς ἐπιτρέβοντα  
 τραύμασι, ἤκω διδάξων ὑμᾶς τὸ τελούμενον’. — ἄλλως  
 προοιμιακῶς· ‘ἤδη μὲν οὖν καὶ τῶν στρατευομένων ἕκαστος  
 15 τῆς Διὸς ἐπηρείας αἰσθάνεται καὶ τῶν ἀνοήτων ὁ προστυ-  
 χῶν πόθεν ἐστὶ γνωρίζει τὰ δράματα’. — εἶτα ἐν καταστά-  
 σεως εἶδει· ‘βούλομαι δ’ ἄνωθεν τὰ πεπραγμένα πρὸς ὑμᾶς  
 ἀφηγήσασθαι’. — εἴτ’ ἀντιθετικῶς καὶ λύσον κατὰ ἔνστα-  
 σιν· ‘ἀλλὰ Τρῶες, φησὶν, Ἑλλήνων εἰσὶ δυνατώτεροι. εἰπέ  
 20 μᾶλλον· Ἑλλήνων Ζεὺς δυνατώτερος, καὶ τὸν λόγον πείρα  
 μαθῶν οὐκ ἀρνήσομαι· οὐ παρὰ Τρώων αἰεὶ καθ’ ἡμῶν τὸ  
 βέλος ἐφέρετο; πόθεν Ἑλληνες βάλλοντες καθάπερ ἐξ ἐντολῆς  
 ἀπετύγχανον;’ — εἶτα παραδειγματικῶς, λύσον ἀγωνι-  
 στικῶς ἀπαγγείλας· ‘καὶ μὴν εἴπερ ἦσαν ἡμῶν δυνατώτεροι,  
 25 οὗτ’ ἂν τῆς μάχης ἐλάβομεν Πάτροκλον οὔτε Τρῶες ἡμῖν πα-  
 ρεχώρησαν. ποῦ γὰρ τῶν δυνατωτέρων ἐστὶ τοὺς πολεμίους  
 ὄραν πράττοντας, ἃ μὴ προήρηνται;’ — εἴτ’ ἐπιλογικῶς·  
 ‘ἀλλὰ τί πλέον ἐπεκτείνω τοὺς λόγους; Τρωσὶ τῆς μάχης ἐξί-  
 σταμαι παραχωρῶν τῷ Διί· τοῖς ἐμοῖς ὁ δαίμων ἀνθίσταται  
 30 βέλεσι, ἐπὶ τὴν γῆν ἄγει τὰ δόρατα, θέατρον καὶ τοὺς ἀνοή-  
 τους ἔχω τῆς τύχης. κομίσω Πατρόκλου τὸ λείψανον Ἑλ-  
 λησι· δηλώσω καὶ πάθος Ἑλληνικὸν Ἀχιλλεῖ.’ —

‘Οτι φησὶ δύνασθαι καὶ δι’ ἐτέρων σχημάτων μεταποιεῖν  
 ἡμᾶς τὸν τόπον, Δημοσθενικῶν, Ἑρμογενείων, Ἀριστειδείων  
 35 καὶ ἐτέρων ῥητόρων.

Ἄλλος τόπος Ὀμηρικός [A 286].

‘ναὶ δὴ ταυτὰ γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ξειπες’

καὶ ἐξῆς. Εἰπέ μελετηρῶς . . . . .

2 ἤκει P 7 πόλεμος P 11. 12 οὐδὲν ἀνήκ. P 13 διδάξων P  
 διδάξων L 34 δημοσθενικῶν P, -ὸν L 35 ἄλλος P ἄλλως L ὁμήρου P  
 38 nach meletetwōs steht in P λείπει ἅπασα ἢ ἐπεξεργασία τοῦδε τοῦ

3r . . . . | πρὸς τὸν νοῦν ἀμιλλώμενος· ἐπαινῶ σου, γέρον,  
 τοὺς λόγους, ἀλλ' ὑφορῶμαι τὴν ἔκβασιν. ἔασω τὴν μάχην,  
 καταλύσω τὸν πόλεμον· καὶ πῶς οὐ φυγὰς κληθήσομαι ὑπὸ  
 "Ἐκτορος; — εἴτ' ἐκ παραβολῆς Δημοσθενικῶς· ἐπὶ πολ-  
 5 λῶν μὲν ἤδη καὶ ἄλλων, ὧ Νέστορ, πραγμάτων τὴν σαυτοῦ  
 φρόνησιν ἔδειξας, οὐχ ἦκιστα δὲ νῦν ἐν τοῖς κατειληφόσι  
 τὸν πόλεμον· τὸ γὰρ τὴν γνώμην τεκμαίρεσθαι τὴν Διὸς  
 ἄντικρυς συνετοῦ τυγχάνει καὶ σώφρονος, οὐ μὴν δ' "Ἐκτωρ  
 τὴν αὐτὴν σοὶ λαμβάνει προαίρεσιν, ἀλλ' εἰς λοιδορίαν τὸ  
 10 πρᾶγμα μεθίστησιν'. — εἶτα κατὰ ἀναίρεσιν· εὖρες ὅπερ  
 ἐδήλου, Νέστορ, τὸ σύμβουλον, ἀλλ' ὁ μὴ θέμις παρήνεσας,  
 οὐ τὴν ἀρετὴν τὴν ἐμήν, οὐ τὰ βεβιωμένα σκεψάμενος.  
 οὐκουν μεταβαλῶ τὸν τρόπον οὐδ' ὀφθήσομαι μετ' ἀριστείαν  
 φυγὰς· οὐκ ἐῷ νεανιεύσασθαι κατὰ Διομήδους τὸν "Ἐκτορα'.  
 15 — εἴτ' ἐκ περιχαρείας τοῦ λέγοντος· ἤδομαι μὲν, ὧ  
 Νέστορ, τῇ συμβουλῇ, ἀλλ' ὑφορῶμαι τὴν φλυαρίαν τοῦ  
 "Ἐκτορος'. — εἴτ' εἰς σχῆμα μετάβαλλε ἐνικῶς· 'μὴ λέγε  
 Τυδεΐδῃ περὶ φυγῆς, ὧ Πύλιε'. — εἶτα μαχίμως ὡς ἐν  
 ἀγῶνι θές τὴν ἀντίθεσιν καὶ λύσον θερμῶς· ἀλλὰ νέος  
 20 ὢν, φησίν, οὐκ ἐθέλεις μοι πείθεσθαι τὴν οἰκείαν σωτηρίαν  
 παραγκωνιζόμενος. ἄνελε, γέρον, τὸ τῆς νεότητος ὄνομα  
 καὶ τοὺς "Ἐκτορος λόγους εἰς μέσον μοι πρόφερε'. —

Τόπος Δημοσθενικός [or. 18, 60]· 'πλεονέκτημα, ὧ ἄνδρες  
 'Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπήρξε Φιλίππῳ' καὶ ἐξῆς. εἰπέ κατὰ θαυ-  
 25 μασμὸν ὡς ἐν ἐκπλήξει· 'ἦνεγκε τι καινόν, ὧ 'Ἀθηναῖοι,  
 καιρὸς κατὰ τῶν 'Ελλήνων μηχανήμα, καὶ οἶον οὐπω συμ-  
 βέβηκε πρότερον ἐπιπολάζει τοῖς ἅπασιν'. — εἴτ' ἐνθυμη-  
 ματικῶς· 'μὴ γὰρ πολέμου νόμῳ τὴν τύχην ἐπρυτανεύσατο  
 Φίλιππος; μὴ γὰρ ἀρετὴ τούτῳ τῆς εὐδαιμονίας ἠγήσατο;  
 30 οὐ μὲν οὖν, ἀλλ' οἱ προδότηι τούτῳ τὴν δύναμιν ἠὔρησαν'.  
 — κατὰ παράλειψιν· παρῶ τῶν πλεονεκτημάτων Φιλίππου  
 τὸ μέγεθος, τῶν κατὰ πόλιν προδοτῶν ὑπερβῶ τὸν κατά-  
 λογον καὶ τούτων σιωπήσω τὸν τρόπον'. — εἴτ' ἀνακλητι-  
 κῶς· 'ὦ τοῦ προσόντος Φιλίππῳ πλεονεκτήματος, ὧ τῆς τῶν  
 35 μισθοφόρων φορὰς.' — εἶτα κατὰ περίοδον· 'τῷ γὰρ εἶναι  
 προδοτῶν πλήθους ὑπερβολὴν κἀντεῦθεν κατὰ τῶν 'Ελλήνων  
 χωρεῖν ἀπάντων φιλοτιμίαν τε καὶ φορὰν οὐδεὶς ἔτι κεκώ-

τόπου. Der Rest der Seite (85 v) ist freigelassen. 4 vgl. Dem. 2, 1  
 5 ἄλλ. πραγμ. ὧ νέστορ (ο aus ω korr.) P τὴν σὴν P 7 τοῦ  
 διὸς P 24 φιλίππῳ fehlt P 31 παρὸ L, in παρῶ korr. P 33 mit  
 τρόπον endet P fol. 86 v Mitte; der Rest der Seite ist leer

2ν λυκεν αὐξανόμενον Φίλιππον. — εἴτ' ἐπιτιμητικῶς | ὕμεις  
κατὰ τοῦ γένους ἠδέξασατε Φίλιππον. — εἶτα κατὰ ἀπο-  
στροφὴν. ἄκουεις, ὦ Φίλιππε· σὺ τοιοῦτον εὐράμενος προ-

Zu 1 ff. vgl. Johannes Diakonos (Rabà, Rhein Mus. 63, 141):

.. Σώπατρος ἐν ταῖς Μεταβολαῖς αὐτοῦ καὶ μεταποιήσσει τῶν Δημο-  
σθενικῶν χωρίων (Vat. 2228 lässt hier 8 Zeilen frei; W VII 1294 bringt  
eine Ergänzang: ὡς μεταποιῶν γὰρ τὸ 'πλεονέκτημα — Φιλίππῳ', ἐκτετα-  
μένον ὃν παρὰ τῷ ῥήτορι, ὅρα πῶς κατὰ περίοδον συνεσταλέμενος  
ἐκφέρει· 'τὸ τῶν προδοτῶν πλῆθος ὡς ἄλλο τι πλεονέκτημα Φιλίππῳ  
γενόμενον, ἀπάτη καὶ φιλοτιμίᾳ πολλοὺς κτησαμένῳ, οὐδὲ καθελεῖν ἔτι  
τὸν Φίλιππὸν τινι τῶν Ἑλλήνων ἐνδέδωκε'. τοῦτο δὲ τὸ χωρίον μετα-  
ποιεῖ καὶ κατὰ τὰ σχήματα· ἔξάγει γὰρ εὐκτικῶς, παθητικῶς, ἐπιτιμητικῶς  
καὶ ἀσυνδέτως, εὐκτικῶς· εἶθε μοι κτλ.. Der Vat. 2228, der einen  
vollständigeren Text als W VII bietet, fährt nach der Lücke fort:) τοῦ  
γένους, καὶ τὸ μέγιστον πλεονέκτημα τῶν Ἑλλήνων ὑφείλετο, κω-  
λύειν ἐκείνον μέγαν γινόμενον' (γενόμενον Vat.). — εὐκτικῶς συνά-  
γων τὸν νοῦν εἰπέ· εἶθε μοι μόνος ἐπολέμει Φίλιππος, μὴ φάλαγγα  
προδοτῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων συσκευασάμενος. εἶθε τῆς τῶν προδοτῶν  
ἐπικουρίας κατὰ πόλεις ἐχῆρευεν ἄν· οὐ γὰρ ἄν οὕτως στασιάζειν τὰς  
πόλεις ἠνάγκασεν, ἀπάτη, δωροδοκία (δωροδοκίας Vat.), διαφθορὰ καθ'  
ἡμῶν ὀπλιζόμενος. νῦν δὲ τοὺς μισθαρνοῦντας ἔχων οὐ μικρὸν κατὰ  
τῆς ἐλευθερίας μηχανήμα, τὸ λυσιτελοῦν ὄραν οὐκ ἀφῆκε τοὺς Ἕλληνας,  
κωλύειν ἐκείνον κατὰ μικρὸν αὐξανόμενον.' — παθητικῶς· οἴμοι τοῦ  
πάθους, οἴμοι τῆς συμφορᾶς. θρηνήσω κακῶς διακειμένους τοὺς Ἕλλη-  
νας, θρηνήσω τῶν προδοτῶν τὸν κατάλογον οὕτως ἐκείνῳ κατὰ τοῦ  
γένους αἰσχρῶς συναιρομένων (συναιρόμενον Vat.). στένω τῶν προδιδόν-  
των τὸν τρόπον, καὶ τὸ πλῆθος μείζονά μοι τῶν κακῶν τὴν παρενθήκη  
ἐργάζεται. ἀριθμὸν προδοτῶν ἐξ ἱστορίας οὐχ εὗρισκω τῷ παρόντι  
παράλληλον. οὗτοί μοι μετὰ Φιλίππου προξενούσι τὴν τύχην. τούτοις  
ὁ Μακεδὼν ἄντ' ἄλλων πολιορκίας ὀργάνων χρησάμενος σκηνὴν τὴν  
τῶν Ἑλλήνων ἐπηύξησεν. οἱ μὲν τὴν ἀπάτην (ἀγάπην Vat.), οἱ δὲ τὴν  
φιλοτιμίαν δακρῶσιν· ἄλλοι τῇ φθορᾷ κατεχόμενοι τὰς πολιτείας εἰς  
στάσεις μετέστησαν, καὶ μέχρι νῦν οὐ γινώσκουσιν, ὡς κοινῇ πάντας  
ἐχρῆν γίνεσθαι τῆς τοῦ Μακεδόνα τύχης ἐμπόδιον.' — ἐπιτιμητικῶς·  
'ὕμεις κατὰ τοῦ γένους αὐδέξασατε Φίλιππον· τί γὰρ αὐτῷ συνεχρωρεῖτε  
τοσοῦτον ἔσμον (προδοτῶν ffigt Reiske zu) καὶ περιεῖδτε τούτους τοὺς  
θεοὺς ἐχθροὺς μισθοφοροῦντας παρ' Ἑλλησιν; ἐντεῦθεν τινὲς τοῦ γένους  
ἠπάτηνται καὶ διεφθάρησαν, ἔνιοι καὶ τῆς Φιλίππου φιλοτιμίας ὠφθησαν  
δεύτεροι. καὶ τῶν δυστυχημάτων τὸ χαλεπώτερον κατὰ συμμορίας (-αν  
Vat.) αἱ πόλεις μερίζονται καὶ τῶν συμφερόντων λογισμῶν τὸ γένος  
σεσῶληται, μὴ καθαίρουσιν Φίλιππον αὐτὸν ἑαυτοῦ κρείττονα τῇ δυνάμει  
γινόμενον.' — ἀσυνδέτως (ἀσύνδετον Vat.).· εὐρεν ἄπειρον πλεονέκ-  
τημα Φίλιππος, πλῆθος γέγονε προδοτῶν οἷον οὐ πρότερον. ἠπάτηνται  
τῶν Ἑλλήνων τινές, ἐφθάρησαν τὴν διάνοιαν, ἐπέισθησαν χρήμασι, στα-  
σιάζουσι πόλεις, χαλεπωτέραν ἔσχον τὴν τύχην τοῦ κακοῦ πλεονάζοντος·  
οὐδεὶς γίνεταί Φιλίππῳ τῆς εὐδαιμονίας ἐμπόδιον.'

δοτῶν πλήθος ἐπιπολάζεις τοῖς πράγμασι. — εἶτ' ἀντι-  
 θετικῶς καὶ λύσον· 'ναί, φησί, ἀλλ' ὁ Φίλιππος ἀσθενῆς  
 ὁ τοσοῦτον ἔχων πλήθος μισθοφόρων καὶ προδοτῶν'. — εἶτα  
 κατὰ ἐπαγγελίαν· 'βούλομαι τοῖνυν ἐπιδείξαι πᾶσιν ὑμῖν,  
 5 πόθεν οὕτως γέγονεν Φίλιππος· διδάξαι καλὸν τὰ τοῦ Μα-  
 κεδόνος μηχανήματα· κατὰ συμμορίας προδοταὶ τῷ βαρ-  
 βάρῳ συμπράττουσι, φίλων καὶ πεζεταίρων χορός'. — εἶτ' ἐκ  
 παραιτήσεως· 'μηδεὶς δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, φιλαπεχθήμονά  
 με δοκῶν κατατρέχειν νομίση τῶν πολιτευομένων τινά· οὐ γὰρ  
 10 τὴν ἄλλως λοιδορεῖσθαι τισιν, δημηγορεῖν δὲ σὺν παρρησίᾳ  
 προήρημαι· ἤβησαν οἱ προδοταὶ τὸν Φίλιππον'. — εἶτα  
 κατ' εἶδος· 'πολλὰ Φιλίππῳ πρὸς τὴν καθ' ἡμῶν τύχην συ-  
 νένδραμον, προδοτῶν πλήθος, μισθοφόρων ἀπάτη'. — εἶτα  
 προηγουμένως· 'φέρει σκοπήσωμεν, πόθεν ὁ Φίλιππος  
 15 τοσαύτην ἔσχε κατὰ τῶν Ἑλλήνων τὴν δύναμιν· φορὰ προ-  
 δοτῶν ἐγένετό τις παρ' Ἑλλησι'. — εἶτα κατὰδραμε σὺν  
 ἀποστροφῇ· 'οὐ σῆς ἀνδρείας, ὦ Φίλιππε, τὰ καθ' ἡμῶν  
 δυστυχήματα, ἀλλὰ μισθοφόρων καὶ προδοτῶν'. — εἶτα γρα-  
 φικῶς· 'ἀλλ' ὥρα τοῦ Φιλίππου γράψαι τὴν τύχην καὶ τὴν  
 20 αἰτίαν εἰπεῖν, δι' ἣν ἦρθη μέγας κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὁ βάρ-  
 βαρος.' — εἶτα κατὰ τὸ κλιματῶδες σχῆμα εἶπε· 'τί  
 οὖν ἐπὶ τούτοις ὁ Φίλιππος; ἄρ' ἠπάτα μὲν, οὐ[δὲ] προσήγετο  
 δέ; ἢ προσήγετο μὲν, οὐ προδοτῶν δ' ἐπεσύρευτο πλήθος;  
 — εἶτ' ἐν ἡθει τὸν τρόπον ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ποιού-  
 25 μενος· 'ἐγὼ δὲ τοὺς νῦν παρ' Ἑλλησι φιλιππίζοντας τῇ  
 πατρίδι φυλάττειν μᾶλλον ἡβουλόμην ἢ τῷ πολεμῷ τὴν εὖ-  
 νοϊαν, καὶ τῇ θρεψαμένη τὴν σπουδὴν ἢ τοῖς Μακεδόσιν  
 ἐνδείκνυσθαι.' — εἶτα δριμέως· 'πεπληρώκασιν οἱ κατὰ  
 πόλιν προδοταὶ τὸ τῇ γνώμῃ τῶν μισθαρνούτων ζητού-  
 30 μενον, ἐντρυφᾷ τοῖς ἡμετέροις κακοῖς πληρῶν ἀπάτη τὸν  
 τρόπον, ὠνεῖται βάρβαρος τὰ ἡμέτερα.'

6. 7. τῶν βαρβάρων L 10 συμπαρρησια L 22 δὲ tilgte Brinkm.  
 23 εἰ L, verb. Rabe 26 πολέμῳ L

Endlich machte mich Prof. Brinkmann auf ein ähnliches namenlos überliefertes Stück aufmerksam. Usener und Wotke veröffentlichten in den Wiener Studien X [1889] S. 199 aus Vat. gr. 1950 eine Reihe von Umschreibungen eines und desselben Gedankens, die offenbar auch aus einem solchen Metaphrasenwerke stammen. Aber welche Klassikerstelle hier zugrunde liegt, vermag ich nicht anzugeben.

Bunzlau.

Stephan Glöckner.